

Kilde: G262-5 Skifteprotokol for Frisenvold-Løjstrup Gods, 1738-1763, fol. 90-91

Skiftedato: 5. Juli 1740

Afdøde: **Mads Christensen Piilgaard** [RIN 1470]

Efterlevende enke: **Karen Sørensdatter**

Arvinger:

Anne Christensdatter [Piilgaard] – søster til Mads, enke efter Hans Kræmmer i Vissing

Gye Christensdatter [Piilgaard] – søster til Mads, gift med Niels Jensen Handskemager i Randers

Povel Christensen Piilgaard – bror til Mads, boede og døde i Tørslev, og hans efterladte børn:

- **Christen Povlsen** [Piilgaard] – 12 år gl., hos Boel Køster i Vissing (??)
- **Peder Povlsen** [Piilgaard] - hos Jens Bonde i Vissing
- **Morten Povlsen** [Piilgaard] og
- **Maren Povldatter** [Piilgaard] – begge hos moderen i Tørslev

Desuden:

Søren Lassen – enken Karens søn og Mads stedsøn (Søren er ikke arving)

Anders Pedersen i Galten – Lavvæрге for enken

Thomas Michelsen i Galten – væрге og formynder for de fire umyndige børn

Thomas Sørensen Clausen i Galten – vurderingsmand

Niels Povlsen i Galten - vurderingsmand

Skifteforvalter var Anders Jensen Astrup, underskriver og fuldmægtig ved Frisenvold og Løjstrup godser, der ejes af greve Conrad Ditlev Reventlow.

Resumé:

Boet er insolvent og der er ikke noget til arvingerne at arve. Gården er brøstfældig (forfalden) og der er en skyldig gæld til godsejeren på 163 rigsdaler, 5 mark og 2 skilling. Gælden hidrører fra skyldige skatter til Kongen og Landgilde til godsejeren på ca. 77 rd. samt hovbøder på ca. 85 rd. Gælden er stadfæstet ved en dom afsagt på Frisenvold herredsting den 24. April 1732

Fæstegården med besætning og bohave overtages af enkens søn (afdødes stedstøn) Søren Lassen, mod at han overtager den skyldige gæld og øvrige forpligtelser, herunder at forbedre og holde gården og besætning i "nødbarlig" (rimelig) stand og have enken, hans mor, boende på aftægt.

Aftægtsbetingelserne var at enken i resten af sin livstid skulle have ophold, klæder, føde, brænde og byis. Ud over at spise sammen med sønnen og hans hustru skulle enken hvert år også have 12 skæppe rug (1 skæppe er ca. 17

liter), 12 skæppe malt, 4 skæppe byggryn og 10 læs tørv. Sønnen skulle også holde hendes ene ko og 3 får, herunder sørge for foder, græsning og betale hyrdeløn. I sin levetid skulle enken have rådighed over 1 lille og gammel kobberkedel, en messingkedel med greb og 1 jernkasserolle samt hendes seng og sengeklæder. Enken skulle have sit eget værelse som sønnen skulle holde i forsvarlig stand så det var "tæt for vand og kulde". Efter sin død tilfalder disse ting, dyr og hvad hun ellers måtte efterlade sønnen og hans hustru, efter de har givet hende en "skikkelig og sømmelig" begravelse.

Skiftes fulde ordlyd:

*Skifte Forhandling efter Sal. afgangne **Mads Christensen Piilgaard**, som boede og døde i Galthen, lydende som følger.*

*Anno 1740 Dend 5. Julii indfandt Jeg mig underskrefe **Anders Jensen Astrup**, fuldmægtig ved Frisenvold og Løystrup paa Deres høygrefvelige Excellence høyborne Hr. Conrad Ditlef Grefve til Reventlou og Christiansborg, Overherre til Brahetrolleborg, herre til Frisenvold, Løystrup, Calløe, Ridder Min Naadige herrers vegne, med 2 Vurderings mænd nehmlig Thomas Sørensen Clausen og Niels Povlsen begge af Galthen, udi Sterfboen efter afgangne **Mads Christensen Piilgaard** i bemelde Galthen, for der at holde rigtig registrering og vurdering, samt Loflig Skifte og Deeling imellem hans efterladte **Enke Karen Sørensdatter**, og hans arvinger som ere **Anne Christensdatter** sal. Hans Kræmmers Enke af Wissing og **Gye Christensdatter**, Niels Jensen Hanskemagers Hustru i Randers, og **Povel Christensen Piilgaard** som boede og døde i Tørslef, hans efterladte børn, **Christen Povlsen** hos Boel Køster og **Peder Povlsen** hos Jens Bonde i Wissing, **Morten Povlsen** og **Maren Povlsdatter** begge sammen hos moderen i Tørslev. Af arvingerne vare ingen tilstede endskiønt baade dend Søster i Wissing og dend i Randers der om ere anden (??) føede, men enken var selv tilstede tillige med hendes Søn, **Søren Lassen**, som ere dend sal. mands Stibsøn og hafver gaarden Gaarden i fæste, saa var og paa Enkens vegne som Lauvæрге, Anders Pedersen I Galthen, og beskiehed for de 4re umyndige, hvor af dend eldste kun skal være 12 aar gammel, Thomas Michelsen her af Byen, hvorefter da blef givet Overslaeg over hvad som i Gaarden og Huustan fandtes af Lefvende og dødt og derimod Liqvideret dend paa Gaarden værende Brøstfældighed, Besætning, Skyldigværende Forfalen og anden Giæld.*

Og deraf befunden det aldeeles ingen arhvdeel til arvingerne kand være at bekomme især og da der hæfter gl. Restantzze paa Gaarden efter Fornyelses Dom afsagt paa Frisenvolds Herredsting dend 24de April 1732 nemlig Konge Skatter og Landeg. 77 Rdr 2 Mark 9 Skilling og Hovbøeder 85 Rdr 2 Mark 9 Skilling som først skulle udgrievies førend nogen arf var at bekomme, og før hvilken Redstantze, som da i alt er et hundrede tredsinstieyve og tree Rigsdaler, femb Mark toe Skilling som høje Herskabet Reserverer dem at nyde naar det af Gaarden kand afstedkommes, Gaardens --- beboere varder ansvarlig.

(fortsættes ...)

Og aldt saa holdtes uforneøden ingen Special Skifte at forrette, da Søren Lassen efter sit Fæstebrefs indhold, imod hand beholder hvad som her paa steddets findes, Retter og holder Bygningen og Besætningen i Nødbarlig stand efter loven, og ellers svarer alle og enhver som noget efter hans sal. Stiffader Mads Piilgaard med rette kand hafve at fordre.

Og hvad angaar Enken her paa steddets, som er Søren Lassens Moeder, da lovede baade hand og hustruen at forsørge hende sin lifstid med nødtørftig ophold, klæder og føede, ild og byis saaledes at hun indtet skal fattes af det hun med billighed kand udkomme og være fornøjede med. Og hvis hun icke kand fylde sin Reigning ved at hafve tilfelleds huusholdning med Sønnen og hans hustru, og Nyde Spisning og Varme hos dem Imod hun forretter hvad hun til deres Nytte kand afstedkomme, er accepteret at hand aarligt skal gifve hende Tolf Skepper Rug, Tolf Skepper Malt, fiire Skipper Byggryn at hand --- og ihende gier. Samt holde hendes ene Koe og 3 Faar som hun Nyder at de her ere paa Steddets og forsvarlig --- hende de samme med Foer og Græs, Foerløn og Hyrdeløn, og til indebrand gifve hende aarlig 10 læs tørfve. Saa beholder hun og til hun dør foruden brug mens hun lefver 1 liden gl. Kaaber Kieddel som Brodderen are afstodte, Een Mesing Kieddel med Greebe og een Jern Kasholfe, som hendes seng og sengeklæder, ligesom det forrefindes, og forueden hendes værelse som Søren Lassen forsvarlig vedligeholder at det kand være tæt for vand og kulde, hvorimod hand eller hustrun hvem der overlefver hendes Død naar de har bekostet hende een Skikkelig og Sømmelig Begravelse, beholder aldt før bemendte hende allene til Brug mens hun lefver er overladt, og hvad hun ellers i nogen maade maatte effterlade, uden nogen hendes andre arfvingers Soltension. Og er saa dette skifte slutted og tilendebragt udi Sterfboen i Galthen ---

*Paa Enkens vegne
Som lauværge
Anders Pedersen*

*Paa min Naadige Herres
Vegne, som Skifteforvalter
A. Jensen
Astrup*

*Paa de 4 umyndige
Børns vegne, som formynder
Thomas Michelsen*

*Som Vurderingsmænd
Thomas Clausen
Niels Povlsen*